

Eblenba

¹Yogu ba u Tienu bo yi tɔginini i sani boncianli ki cedi o sawali puala n maadi yeni t yaaja -nba, ke li bo yi ki luo taalm ɲaa. ²Ama juodi dana yaali ke t ye ne, u Tieenu cedi ke o bijua maadi yeni ti. U Tienu tagi bonli kuli yeni wani. Ke taa'o ke o tie yua ba yenddi bonli kuli. ³O yii nni ke t nua u Tienu yudandi. Utienu n tie maam o ko tie n yeni. O maama yua pia u paalu yeni n cedi ke ɲanduna nni, bonli se li sisienu. O bo cedi ke bniba biidi piini ki gbeni, ke o ji doni ki kali u Tienu yudandi jienu poli po. ⁴ke u Tienu cedi ke o cie maleki -nba. Nani u Tienu n bo cedi ke o cie'bi yeni; ke o pul'o ya yeli n pia t yudandi ki cie b yela. ⁵U Tienu k bani maadi maleki -nba ke nene: «a tie n bijua i dinne min tie a báa» o ɔɔ ki bani maadi maleki: «min baa tie báa a mɔ n ya tie n bijua.» ⁶Nani u tienu n bo sɔni o bijua yua pia u nugu bonli kuli po ya yogu ɲanduna nni. ke o maadi ke: «maleki -nba kuli n ya pug'o » ⁷maleke-nba po wani u Tienu maadi ke: «o yi cedi o maleki -nba n kpandi nani u faagu yeni ke o tuonsonla n kpandi nani u muupieni yeni.» ⁸Ama o bijua ya po wani u Tienu maadi; «u Tienu a baa kaa a badkpagili po i u ygu n tuu yogu ke bonli kuli fangi 'a» ke a kubi a badidanbili ki ɲmagidi bi niba yeni t mɔnkundi ⁹ɲan buadi t mɔnkundi ki yiedi t tuonbiidi yeni po n cedi ke a Tienu lugidi ɲa ki tieni m kpama a yuli po yeni li pamanli. O bua fini ki cie a

liebi kuli ¹⁰ Ke u Tienu gɔ maadi: «O yondaan ki ciliga yogu fini tagi ki tinga ki gɔ tagi poli yeni a nugi. ¹¹ Poli yeni tinga baa bodi ama fin wani baa ye li kuli ne baa cadi nani liadili yeni. ¹² ŋan pɔbini 'bi nani ban yi pɔbini li liadili maam yeni b baa lebidi'bi nani ban lebidi u tiagu maam yeni. ¹³ U Tienu gɔ k bani maadi maleki ba ke. «kali n jienu» caa yeni min ba cedi ŋan paadi a yibala ¹⁴ maleki -nba tie b le i? B tie yaaba tuuni u Tienu po ki dond'o ke o yi sɔn'bi ke ban gedi ki todi yaaba ba la gaa po.

Eblenba 2

¹ Lan ya po n cedi ke li buali ke t ŋanbi gaa ya tundili ke t gbadi k daa tudi sanu. ² ki dugini maleki -nba n bo muadi t yaaja -nba yaa laabaal yua ya tie yaali ke bi niba dugi li po, ke li go bo tie ke nil kuli kpiagidi kaa cɔlni li laabaal ke li cua yeni u tubidadu o po wan kpiagi maam ³ Li ji ba tieni ledi ke likan cua yeni tin'ba po. Li ya sua ke t ŋɔli kaa yiini li fiema maama yaali mɔni paaa? ki dugni o yonmdaano mɔno bo kpia maadi li fiema maam, ke yaabi bo gbadi maad'ti ke li maam tie mɔni. ⁴ ke u Tienu mɔ maadi ke li maama tie mɔnmɔni ki sɔni u yaalidugu yeni u palugu tuona ke gɔ puni bi niba fuonŋanba puulu nani o yam n bo bua maam. ⁵ Yeni i mɔni tin maadi ŋanduna yua po ne, u Tienu k cabi ke maleki -nba kaa ke ban ya die ⁶ Li diani u Tienu tili nni ke «U tienu o nisaalo tie be i? ke a baa tiani o po i? o nulo tie be i ke a baa nua o nunga nni? ⁷ A bo yuani u yogu waamu ke maleki -nba cie'o ki yuandi ten'o t yudandi yeni li seli. ⁸ ki

cedi ke opia u nuu bonli kuli po. Utienu n bo cab'o ke o pia u nuu bonli kuli po yeni. Bonli ki sieni ke waa pia u nuu li po. Ama tinba wani daa nua ke o pia u nuu bonli kuli po⁹ Tin la yaal n ne: yua ke u Tienu bo yuan'o u yogu waaam yeni ki cedi ke maleki -nba cie'o yeni Yesu i. ama mola u Tienu guani ten'o li seli yeni t yudandi. Ki dugini o tuo ki cagini ki kpe bi niba kuli po. U Tienu ṅalibaligo po i ke o tuo li cacagikuuma.¹⁰ Yeni i mɔnmɔni u Tienu n tagi bonli kuli. Bonli kuli tie o yaal i, o bo bua ke o bila boncianli n gaa o yudandi. Lan po n cedi ke l bo dagidi yeni wan cedi Yesu n yaa tie yua dagidi yeni wan sɔni o tuonli. Ki dugini wan tuo gaa fala yua yeni po. Yesu n ko tie yua luodi u sanu ki cedi ke lieba baa m fiema.¹¹ wan cedi ke bi niba ṅani ki dagidi u Tienu po. Wani yeni yaaba ke o cedi ke b ṅani ki dagidi u Tienu po yeni táá báa i. Lan po n cedi ke o jie i fei wan yiin'ba o ninjanba¹² ke gɔ maadi: «N baa waani n ninjanba ṅan tie yua a tantaanli siiga nni min yi dondi ṅa.»¹³ Ke Yesu gɔ maadi ke: «n baa dugi n Tienu po i" k gɔ maadi mini yeni ya bila ke u Tienu kubi yeni»¹⁴ Lani ya bila n tie niba ki fuo ki pia t gbannandi yeni mi soma. Yesu mɔ tie nufuoga i i bani yeni? Ki kpe ke wan biidi sotaani yua pia u paalu m kuuma po.¹⁵ Ke yaaba b yenma nni kuli b bo jie m kuum ki tie yonmi yeni wan ṅani'ba lieni.¹⁶ Yeni i mɔnmɔni Yesu k cua ke wan todi maleki -nba kaa. Obo cua ke wan todi Abrahami yaabila i.¹⁷ Lani po n bo cedi ke o bo nandi yeni o ninjanba ke fidi ke tua sala yidikaa-nba kuli ciamo yua pia m ninṅinma bi niba po ki ciibi u Tienu tuonli nni. yeni ke o

bo táá o bá ki yadi sala ke piini bi niba biidi. ¹⁸ Li biginli n bo bàà'o ke o la fala boncianla yeni po n cedi ke yaabi ke a bigina ba bàà'bi ke o ba fidi ki todi 'bi.

Eblenba 3

¹ N naataani yinba yaabi tie u Tienu yaaba ke o yiin'i, ke yi taani tua o buolu yeni, lani i nuubina n ya maa Yesu po. Utienu soni wani ke tin dugi yaali po ki maadi bi niba nunga yeni, wan ya tie li sala yidikaaba kuli ya ciamo. ² O bo lugidi wani ke wan soni li tuonli. Ke o go soni li tuonli lan buali maam nani Moyisi n bo soni maam u Tienu deni yaaba po ke l k kpiadi yeni ³ Yesu bo dagidi n yeni ki gaa t yudandi yaali n yabi ki cie Moyisi. Li tie nani o tanmaalo n yi máá deni yeni. B yi pagi o tanmaalo i b yi k pagi deni kaa. ⁴ Yeni i mōni deni kuli pia yua máá i. Ama u Tienu n máá bonli kuli ⁵ Moyisi bo tie tuonsonli ki tuuni lan buali maam u Tienu deni yaaba po. Otuonli bo tie ke wan ya wangi bi niba u Tienu n bo maadi ti yaali. ⁶ MōLA kristi n ji tuuni lan buali maam. Ama wani tie u Tienu bijua ki pia u nuu o báa u Tienu deni. Tnba n tie o deni li ya tie ke ti pala páá; ke t go pia tin daan yaali ya po. ⁷ Lani ya po i ke fuonjanm maadi ke: «dinne n ya gbadi u Tienu nialu» ⁸ Yi daa ñali i tuba nani i yaaja -nba n bo yie ke b kan songi, ki bigin'o ya yogu ke b bo ye ki tinkuonga n yeni ⁹ UTienu bo maadi: Lani tinkuonga nni ke i yaajanba bo bigini ke ban diidi'n yeni ban bo li la n tuona. ¹⁰ Bina piina n siiga kuli lani ke n pali bo biidi b po ke n maadi. b li tundi tudi usanu i baa bani n

soni. ¹¹ Li pabienli nni ke n poli ki maadi: «Bkan baa ya dogu nni ke mini u Tienu bo bobini b po, ke ban kua ki fuodi. ¹² Lani n naataani cuo mani i ba i siiga nni ke oba n daa pia maalibiigu o pali nni. ki yie ki ñoli o dindaano ke lan fagini'o yeni u Tienu yua fo ¹³ Ama ya paandi mani i lieba pala daali n tuu daali; ya yogu ke t ji ye ne, ke i siigs nni oba daa baa t biidi nni ke lan cedi wanyie u Tienu ¹⁴ Yeni i mɔnmɔni t tua Kristi yegini n yeni. li ya tie ke t ñanbi se ke li paa yaa caa juogi tin bo kpia se maam yeni. ¹⁵ Lan diani u Tienu tili nni ki maaadi yaali n ne. «dinne i ya gbadi u Tienu nialu yi daa ñali ituba, nani i yajanba n bo yie ke b kan songi u Tienu yeni. ¹⁶ Yeni i mɔnmɔni b le bo gbadi u Tienu nialu i? ki yie kaa songi'o i? Laa tie yaaba bo ñani Ejibiti dogu nni ke Moyisi ñmagidii'ba yeni kaa aa? ¹⁷ U Tienu pali bo biidi b le ya po i bina piina siiga nni? Laa tie yaaba bo tieni ti biidi ki kpe ki tinkuongi n kaa aa? ¹⁸ Ke b le i ke uTienu bo poli ki maadi ke b kan baa kua dogu baa nni ke o bo bobini b po ke ban kua fuodi yeni i? Laa tie yaaba bo yie ke b kan songi yeni kaa aa? ¹⁹ Lani t la ke b bo ki fidi kua ki dugini b bo ki dugi u Tienu po.

Eblenba 4

¹ Tin cuo mani t ba ke u Tienu nbo puoni ya puoni yeni oba n daa ñaa lan paad'o ke o kan baa li fuom. ² Ki dugini t mɔ gbaddi li laabaali maama nani yaaba bo ye i tinkuongi n yeni. B bo k bàà ñuadi li po. Kelima ya yogu ke b bo ba gbadi li laabaali b bo k tuo gaa ke li tie mɔnmɔni. ³ Yeni i mɔnmɔni tinba yaaba n tuo ki gaa li

laabaali. Tinba n bo la u Tienu fuoma. O maadi li fuoma po ke: «b kan baa kua ya dogu nni ke mini u Tienu bo bobini b po ke ban kua fuodi yeni» u Tienu n bo madi maam n yeni. ke nan sua o bobini li fuom, ki sɔni o tuonli ki gbeni hali nanduna cilgi yogu. ⁴ Ki dugini li diani u Tienu tili ki maadi ke dana lele daali ke; U Tienu ba sɔni o tuona kuli ki gbenike dana lele daali o ba fuodi. ⁵ li gɔ diani lani kani ki maadi. B kan baa kua ya dogu nni ke mini u Tienu bo bobini ke ban kua ki fuodi yeni. ⁶ Yaaba bo k kpia gbadi li laabaali bo k la u Tienu n bo bobinini ya fuom b po yeni ki fuodi. ki dugini b bo k tuo gaa ke li tie mɔnmɔni. yeni lan kuli u nunfanbu ye ke ba fidi la li fuom ki fuodi. ⁷ Lan po n cedi ke u Tienu guani seni lidaali ki yiini li daali ki dinne. U Tienu bo maadi yeni t yaaja -nba l bo waagi yo. Ke o cedi ke Daafidi maadi li daali po t ba kpia ki diani maam ne. «dinne i gbadi u Tienu nialu yi daa ñali mani i tuba.» ⁸ Yeni i mɔnmɔni li bo ya tie ke Josuwe cedi ke b la m fuoma, u Tienu ji bo kan maadi datianli po. ⁹ Lani li bua waani ke m fuoma da sieni ki ye u Tienu niba po. Li fuoma tie nani u Tienu n bo fuodi dana lele daali yeni. ¹⁰ Lani yua la u Tienu n bo puoni m fuoma yua ki fuodi o mɔ gbeni o tuona ki ji fuo nani u Tienu n bo gbeni o yaali ki ji fuo maam yeni. ¹¹ Lan ya po tin yaa gbaa ke tin bàà li fuoma ki fuodi. ke oba n daa nma t yaajanba taabuogu nni ki yie k kan songi u Tienu ki m tudima nni. ¹² Yeni i mɔnmɔni u Tienu maama tuuni li tuonli ki gɔ pia u paalu. Li gɔ mani ki cie ki juga yua ñona lie kuli po. Li kua hali t gbanu nni ki pan

sia li pali; ki kua hali t tugida yeni a kpaba nni. ki waani t pala nni y. eni t maama nni yaali n n̄anai yeni yaali ki n̄ani ¹³ Ba bonli ki ye ki wuo u Tienu po. Wan tagi yaala kuli o nua li kuli ki bani yaali n tie kuli. O kani ke yua baa t dugini wan s̄oni yaali kuli. ¹⁴ Tin pia ya sala yidikaaba kuli ciamo yua ne k pia o lielo. Wani. Wan tie Yesu, u Tienu bijua yua doni hali poli po ki pundi uTienu kani. Lanwani li buali ke tin n̄anbi yaa kubi t dugi yaala po i. ke lan yaa paa ¹⁵ tin ji pia ya sala yidikaa kuli ciamo yua ne k tie tyua kan fidi ki jie ti m ninbaadnm t gbalm yogu kaa. B bigin'o kaan kuli nani tinba yeni. Ama waa bani tieni biadi. ¹⁶ Lani t ya nagidi u Tienu badikpagili kani yeni li papaali, lan kani ke li n̄madili ye. U Tienu ba jie'ti ninbaagu ke tin la o n̄albalgo ya yogu ke t bua.

Eblenba 5

¹ B yi lugidi sala yadikaa ciamo bi niba siiga nni. Ki kaan'o ke wan ya suani u Tienu tuonli bi nba po. Otuonli tie ke yi puni u Tienu u paabu i. ki ḡo yid'o sala bi niba biidi po. ² Nani wani m̄ono n tie m gbalm daano yeni. Lani o ba fidi ki songi m yam ki todi yaaba tie yanb̄ondanba ki tu u sanu ³ L gbalm po i ke l buali ka yi yidi sala. Laa tie bi niba biidi baba po kaa ama yeni wan m̄ono ya biidi po. ⁴ Oba k bani dini o bá yudandi ke wani n tie sala yidikaa kuli ciamo. Ama u Tienu n yi dini o nulo nani wan bo dini Abrahami maam yeni ⁵ Li ḡo tie n yeni Kiristi m̄o ya po. Wani m̄ono kaa bo dini o ba ke o tie sala yidikaa kuli ciamo. Ama u Tienu n bo din'o ki maadi; «a tie n

bijua i dinne mini n tie báa» ⁶ K gɔ maadi tianli kani ke: «fini n tie sala yidikaa yogu n tuu yogu nani melikisedeki yeni» ⁷ Yesu n bo ye ki tinga ne po o bo jaandi ki doni o nialu ki fabini ki miadi ya Tienu n ba ñani' m kuuma nni. Wan bo jiini o ba u Tienu nunga yeni ke o bo songi o jaandi ⁸ Yeni wan bo li tie u Tienu bijua nandi kuli, wan bo cagini ya cacabuolu bo cedi ke o bandi li colini. ⁹ Wan bo soni o tuona ya yogu ki gbeni canyiin ke o cedi ke yaaba n bo colini'o kuli la ya fiema k pia gbenma. ¹⁰ Ke o Tienu dini'o sala yidikaaba kuli ciamo mekisedeki sala yidikadima sanu nni ¹¹ t pia a bona boncianli k baa maad'i l po. Ama l paa yeni tñanbi waani li niima nni yi gbadi ki dugini i k gbia a bona niima nni tonma. ¹² Lan pundi ya yogu ne li ji bo buali ke yinba n yaa tie canbáa-nba ki ya tundi bi niba. Ama ke i gɔ daa bua ban ya tund'i ban kpia tundi o nulo yaali u Tienu maama po. Li ji po tie ke yi yaa je t jekpiagidi. Ke i ñaa lan'o ki bua m biinm ¹³ Yuanjaan biinm mo nan daa tie canpandiga i. O daa kan fidi tieni m paadima li bonjanli yeni u bonbiigu. ¹⁴ Ama t jekpiagidi tie b cianba yaali. Ban tundi je li jiema yeni, bani n bo fidi ki tia ki paadi li bonjanli ye u bonbiigu.

Eblenba 6

¹ Lanwani ñaa mani ti ji yaa gaani bi cianba tunda ki ji ya caa liigi. ke ya tundili ke t bo kpia gaa Kiristi po yeni, tin daa tundi se li po. Li ji k buali ke ti guani ñanbi tundi ya bona ne po kaa. Lan tie bi niba n ñaa ya bontiotiedi bo buali yeni

b kuuma yeni, ki ya dugi u Tienu po. ² yeni ya tundili ke b tundi m ñinwulima po, yeni ban yi maani i nugi o nulo po ki jaandi o po yeni yeni bi kpienma fiima. Yeni u Tienu buudi jiama yua pia u lebdu yeni po. ³ Li buali ke tin gedi liiga i. ⁴ Yeni i mɔni yaa danba ke u Tienu yienma fandi'ba, ke b gaa u Tienu paabi, kki gaa fuoŋanba, ki bani u Tienu maama n mani maam, ⁵ ki bandi nanduna yua baadi paalu n tie yaali, ki yuandi baa yeni, ⁶ oba ji kan fidi cedi bani n guani ki mɔ kua b biidi po, ki dugini b guani kpa a u Tienu bijua li daapɔnɔnli po n yeni. ki cedi ke bi niba ji bàà u sanu ki sugid'o. ⁷ Ya tinga po ke i taagi baa yogu kuli ke li songili ye, ke yaaba ko li tinga ke laadi ban bua yaala, uTienu yi yadi u fuoŋanma li po i. ⁸ Ama li yaa tie ke i konkoni yeni m jiama n pa li tinga po, li tinga tie fam i. Li kan waagi yeni uTienu n poli li tinga u ñɔbu. ban juodi ki sia'o u muu. ⁹ laniwani n dɔnli -nba li ya tie ke t maadi n yeni mɔno, t pala baa paa i po ke i tuagi u sanu yua nani ki baa cedi yi la m fiema ¹⁰ Ki dugini u Tienu tie mɔnkundaan i. o kan sundi ya tuona kuli ke i sɔni, yeni m buama yaali ke i waani o po kuli ki gɔ daa li suani kiristi yaaba kuli po. ¹¹ Tin bua yaala tie ke yua kuli n nɔnbi ya kubi ke li paa ki daa nɔa caa yeni juogi n yeni ke i la yi guu yaaala yeni i pala kuli. ¹² t ki bua yi nɔa li kpajɔli n cuo'i. T bua yi mɔ nmaa yaaba bo dugi u Tienu po, ki juuni ki gaa u Tienu puoni t taabuodi nni. ¹³ UTienu n bo puoni Habrahami yeni o bo puon'o ki poli u Tienu yeli po i. ki dugini oba bo ye ki cie'o ke o ba poli ki taa o yeli.

14 O bo poli ki maadike: «yeni i mɔni nba yadi m yedinanba a po, ki cedi a yaabila n mali ki yaa yabi » 15 Ke Abrahami juuni ki guudi ki la u Tienu n bo puono yaali. 16 Bi niba n yi maadi m maama yaali ki ɔɔ poli yeni, b yi poli ki taa yua cie'bi yeli i. Ke li ñɔpoli n daa pia o ñɔniagu 17 Lani u Tienu bo bua ke yaaba n ba gaa o puoni n ñanbi ki bandi ke o maama k pia lebidima n yeni. Lan po n bo cedi ke o puoni ki ɔɔ poli. 18 Ke lan cedi t pala n yaa paa boncianla. U Tienu ki pua faama pálibi, Lani cedi ke t pala paa ke wan bo puoni ki ɔɔ poli yeni ke li pia m lebidima. T doni u Tienu t candandi ke o puoni n paagi t pala ke ti ñanbi ki yaa kubi ya dandanli ke t pia ne. 19 Li dandanli tie t yenma po nani kudikpiagili yua yi kpaa ki ya kubi ñanduna mi ñinma n yeni, laa pia gbenma. Tin daanni yua nni yi kua tanpolu po jaandɔnciangu nni. ki pendi u cincenciangu yua juani yeni ki kua hali deni. 20 Lan kani ke Yesu liidi ki kua t po, ki tie sala yidikaa kuliciamo. Mekisedeki sala yidikaadinma sanu nni, ki baa ye yogu n tuu yogu.

Eblenba 7

1 Wani mekisedeki bo tie salɛmi bado i. ki ɔɔ tie u Tienu sala yidikaa. Abrahami n bo pua u tobu ki paadi b batieba, ki lebi kuni wani mekisedeki n bo tuog'o, ki yadi m yedinanba o po. 2 Abrahami taa wan bo pua u tobu ki fie yaali kuli, ki bɔgidi taalm piig, ki taa yenma ki teni mekisedeki. Yenma, Mekisedeki yeli niima tie o bado yua tie mɔnkundaano. ke bonmlie po ke o teni salɛmi bado, ke li niima nni laafia bado.

³ ki bani məkisedeki naá bii o báa, lani yaa kaa o yaaja. laa diani kaanu ki maadi o maadi daali po bii o kuuma po. O tie nani u Tienu bijua yeni. ki baa tie sala yidikaa u yogu tuu yogu.

⁴ Laa məkisedeki nbo tie li nigbengili yua waa. T yaaja Abrahami mono bo taa wan pua u tobu ki fie yaali kuli ki bogidi taalm piig ki yenma ki ten'o.

⁵ Moyisi yiko bo cabi Lefi yaabila yaaba tie sala yidikaaba yeni. ke ban yaa gaani Isaraheli yabi buolu ban la yaali li binl nni. li bogdima piig nni. yenma. B ninjanba isaraheli buoli ke b bo yi gaani. Ke b mo nan tie Abrahami yaabila.

⁶ Məkisedeki wani bo ki tie Lefi yaabili kaa. Ama o nan bo gaa Abrahami n bo pua u tobu ki gaa yaal kuli bogdima piiga nni yenli. ki go yadi m yendjanma wani Abrahami yua bo gaa u Tienu puoni yeni po

⁷ Laa pia tama tama yua bani ke yua tie ciamo n yi yidi m yedjanma ki biga po.

⁸ Lefi yaabila yaaba n gaani bi niba n yi la yaala li binli nni bogidma piiga nni yeni tie yaa niba t ba kpe i. Ama melikisedeki yua gaa Abrahami kani bogidima piiga n ni yenli ye wani tie yua fo i. Nani lan diani o po maam u Tienu tili yeni.

⁹ t ba fidi ki maadi ke Abrahami n bo teni Məkisedeki bogidima piig n yenli yua yeni ke Lefi mo bo teni o yaali yeni wani yua ke o yaabila bo gaani bi niba n yi la yaali binli n bogidima piig nni yenli

¹⁰ Ki dugini melikisedeki n bo cendi Abrahami yaa yogu yeni. Li bo sua ke wani Lefi daa ye Abrahami daa soma nni ke b daa mal'o

¹¹ UTienu bo teni Isaraheli yabi o yikodi ke li yikodi wangi ke Lefi cugili yaaba baba n baa tie sala yidikaaba. Ama li bo ya tie sala yua ke b ba yidi yeni te

ke Isaraheli yaaba ɲani canyiin u bTienu nunga nni. Sala yidikaa yua bo ba cua kuli bo baa tie nani Harɔni yeni. Li sala bo kan fidi cedi ke bi niba n ya ɲani canyiin u Tienu nunga nni yeni po n bo cedi ke sala yidikatiano cua ki tie nana melikisedeki yeni. ¹² Lanwani li ya tie ke sala yidikaa dinma lebidi, li tie ke yiko n mo lebidi. ¹³ Tyonmdaano yua ke u Tienu tili maadi o po ne, o tie cugli tianli nni yua i. Li cugili nni oba k bani soni sala binbindili tuonli ¹⁴ Yua kuli bani ke t yonmdaano tie Suuda cugili n yua i. Moyisi tili nni, naan kani ke o maadi sala yidikaaba po; o k maadi lba li cugili po. ¹⁵ Diidi mani yaal cedi ke li ji ɲanbi fandi t nunmu po tie ke sala yidikaa tiano cua ki tie nani Melikisedeki yeni ¹⁶ Wani bo k tua sala yidikaa nani yaabi ke yokodi bo lugidi'bib cugili nn yeni kaa. Wan pia ya miali n kan baa gbeni paalu po i ke o tua sala yidikaa. ¹⁷ Yeni i mɔni li diani u Tienu tili nni ki maaadi ke: «fini n tie sala yidikaa u yogu tuu u yogu nani Melikisedeki yeni » ¹⁸ Yeni ke b piini yiko yua bo kpia ye ki dugini li yiko bo k pia paalu, li go bo k pia ŋuadi ¹⁹ Yeni i mɔni yaal n ye ɲanduna nni kuli Moyisi yiko bo k fidi cedi ke li ɲani canyiin u Tienu nunga nni. ²⁰ Yaal pugini tie ke u Tienu bo puoni i puoni i ki poli. Tiabi tua sala yidikaaba ke puoni ba ki pugini l po ²¹ Ama Yesu wani yua bo din'o sala yidikaa bo puon'o ki poli ki maad'o: «mini o yonmdaano npuoni ne ki poli, min yedi yaali lani n ba tieni n kan ban baa lebidi: a baa tie sala yidikaa u yogu n tu yogu.» ²² Yeni ke Yesu po u Tienu ji cuo u donlugu yua yen'ti ɲanbi mɔni boncianli ²³ Yaal n pugini tie ke yaaba bo

tua sala yidikaaba bo yabi ki dugini m kuum bo cedi ke b kan ya tundi ki ye ki tuuni li tuonli
²⁴ Ama Yesu bo li fo i yogu kuli ke o sala yiodikaa k pia gbenma yogu n tuu yogu. ²⁵ Lani po n cedi ke o pia u paalu yua pia gbenma ki ba fidi fie yaaba nagidi u Tienu ki dugini o po. Kelimaa wani li fo i yogu kuli ki jaadi ki miadi u Tienu b po. ²⁶ Lani Yesu n tie sala yidikaa ciamo yua dagidi yen'ti. Wani ke u Tienu pali mani o po ke waa kpiadi k go k pia biidi ke o paad'o yen t biidi danba ki don'o u polu ya polu. ²⁷ wani ki tie nani sala yidikaaba cianliebi yeni kaa. La k buali ki daali kuli wan yi kpia yidi sala o biidi po o, ki t yuandi ki yidi sala bi niba biidi po. O taa o bá i ki yidi sala yenmi ²⁸ Moyisi yiko n ko kaandi sala yidikaaba cianba yaaba bo tie yaaba ba fidi tieni t biidi. Ama Moyisi yiko puoli po. U Tienu maadi ki poli ki kaani o bijua ke o ji baa tie sala yidikaa kuli cianmo yua dagidi yeni wan soni o tuonli u yogu tuu yogu.

Eblenba 8

¹ Mola tin yedi yaala nne; Ti pia obadciamo ke o kaa O Diedojienupo. ² O tie o kanjamo ninjamo O Diedo kpaagcianmo kaa tie o nifosaalo ka. ³ Kelima badciamokulitieyua tiendi sala yeni a pada i. Li njani ke yuakuli n yaa pia wan baa puni yaa paabu i. ⁴ Mola O Diedo ji bo ye ki tinga nni. O kan yaa tie padidaano kelima lanyaniba ji den ye i. ⁵ Bi den tie ninjama nani Moyize n den gaa O Diedo maama yaa yognu ke o den maa lipadidieli«ke njantieni bonli kuli nani yaa yognu ke bi den waani a li juali po yeni. ⁶ kelima

jesu gaa o badciamo maama kelima o tie o kani paalo i mòmɔnipo. ⁷ kelima lanyu puoni ya den tie puomɔni, puondi ji kan yaa ye. ⁸ O Diedo ñ den bandi li ñandunli biidi, o bo yedi: «Diidi mani a dana kpendi ke n baa cuo o dɔnlipaangu yeni Israel yeni judas. ⁹ Li kan ya tie nani o dɔnlikpeligu yua ke n bo cuo yeni bi yajanba ka yaa daali ke n bo cuo bi nuu ki gadi yenba Egypte tinga n ni. kelima bi naa cuo dɔnli ñangu kaa n go naa ji tiani bi po. O diedo n yedi. ¹⁰ «Diidi mani ya dɔnlipaangu ke n ji baa cuo yenba Israel yaaba yaa dana n kpendi» N baa ñani yikodi bi maalima n ni n gɔ baa diani bi pala nni. N baa tie bi Diedo ke bi mo tie n niba. ¹¹ Bi ji kan yaa findi yaaba ki maadi «A bani o Diedo» kelimabi kuli baa yaa bani nni ki cili ki biga ke yaa caa o nikipelo bi siiga nni. ¹² «kelima n baa gaa bi biidi n gɔ kan yaatiani bi biidi po» ¹³ Bi baa yaa tua«boncanli i» O sundi o dɔnlikpeligu po. wani n yedi yaa dɔnlikpeligu ji bodi.

Eblenba 9

¹ Mɔla, baa o dɔnlikpeligu den yaa pia maa, yaaba n nua ki tinga bogda po. ² kelima sala yudaano den bogidi yaa diegu nni ke o kpagu den se ke n jiema ye n den yii o kanɲamu. ³ ke naan kani n den liegi wamu tie o kaanɲanmuciamo. ⁴ Li den liegi o kaanɲamu ciamo. Lie nni o tadiciangu den se ki gbie li baali. ⁵ O dɔnli ciangu tinga po den gbie bacianli ke ti kan fidi waani. ⁶ Ban den bogini ki gbeni, bi padidanba den kua cincanli po dieli nni ki tieni bi bogida.

⁷ O badiciamo baba i ñ den kua yaa dieli n tuani yema binli yenma soma o ba yaapo yeni yaaba n den tieni yaa biidi ke ba bani lipo. ⁸ Mi fuonjanma daano bo waani ke o sonjanamo nan daa luodi o diekpeligu nan daa yaa baa ye. ⁹ Lan den wangi yaa yognu ne. Li sala yeni li pada kuli nani li daa kan fidi ki lebidi nilo. ¹⁰ O ban maadi mi jiema, mi ñima yeni yaa sala buolubo ye kuli. ¹¹ O badiciamo bo cua nani a bonjana yaala n bo cua yeni. ¹² Li ki tie i ñuabi yeni i ne soma ka. Li bo tie yaa soma moni ke o bo kua apadiciana kani binli yema. ¹³ kelima i ñuabi, i ne soma yeni n fantanma piema yaala n ji bo ki moni bo paadiba yeni O Diedo bi gbannandi fiema. ¹⁴ Be n bo cedi ke o badiciamotuo ki tieni o soma o Diedo. O bo mali wan nani li mi bonman n i ki kuani ti o Diedo kani? ¹⁵ Lanya po O tie O donjanmo candanbaanlo. Kelima naani ke i polidi ye, li tie taladi ke ban waani ka cincinli yua kpe. ¹⁶ Kelima i puondi pia saala li yaa tie ke kuuma ye. Kelima waa go pia fuomake yua n tieni baa ye. ¹⁷ Yeni ke cincindonligu den tieni ke soma ki ye. ¹⁸ Kelima ya yogunu ke Moyize bo ñani mala o niba kuli po, o bo taa i ne yeni i ñuabi soma yeni mi ñima ki wuli bi niba po. ¹⁹ ki yedi: «Li ne tie O Diedo donligu soma ke O Diedo teni». ²⁰ Obia bo tieni yeni a padiiama po yeni li bogiditiadi kuli. ²¹ Mala bo tie bonli kuli n yi nanbi yeni mi soma i. Soma yaa bo ye sugli bo ki ye. ²² Li yaa po i ke bo kpa ti yandi yaala n moni baa ya tie yeni a bonmona i. ²³ kelima o badiciamo ki kua naani le bi togidi ke laa tie yeni i momoni. ²⁴ O den ki kua ki bua wan tieni

maama kaa ki kua o kanɲamu binli kuli yeni tiama ya sɔma. ²⁵ Li ya bo tie yeni li bo kan ya ɲani ban ya tieni ohali li ɲandunli n cili ya yognu. Yenma baba i ke o tieniwanimono kipieni ti binli. ²⁶ Nilo kuli ba kpe yenma, lan ya pendi, ti buudi n cua. ²⁷ Nilo kulibakpe yenma, lan yaa pendi ti buudi n cua ²⁸ Yeni ke o badiciamo bo kpe ki yiedi ki waani yaaba n daani ki guu.

Eblenba 10

¹ U tienu balimaama den pia yaa bonɲanla n baa ti cua yaa yinyinga laa tie laa bonɲanla n tie maama cain. Yaaba n nangidi U Tienu kan fidi ke ya tie ninɲanma li yaa tie ke bi tiendi a pada yognu kulinani o padiciandaani. ² Li yaa bo tie yeni, ti bo kan fidi ki yaa tiendi laa pada yeni bi bo wuli mi ninɲama yenma baba i. Yaaba n bo ɲuadi bo kan fidi ki yaa tiani ti biidi po. ³ Ama yeni lani yaa paditiadi ti biidi binli. ⁴ Ama i ne yeni i ɲuabi sɔma kan fidi ki piini biidi. ⁵ Mi fuoɲanma n den mali li ɲandunli nni, odenyedi: «ɲan da bua pada yeni sala. ɲan ɲanmbi a gbanandi n po». ⁶ ɲaa taa bonbiili yeni apada ki tieni a pamanli. ⁷ Li yapo o bo yedi «diidi mani landiani nandi n po ki bua tieni ɲan bua maama.» ⁸ O bo cindi ki yedi; «ɲan bo gaa pada yeni sala yenibonbiidi ti biidi po, ɲaa bia bo taa ke li tua a pamanla» Li bo tie yaa pada ke bo tieni yenibimala. ⁹ O bo gua yedi; «A laa, n cua ke min tieni a ɲan bua yaala» O bo buoni cincin mala ke bua mi yanduama n tieni yaa mala n tuani po. ¹⁰ «Lanya buama po i ke fuoɲanma

bi fie ti yenma ki ti ji ye yenmani nni. ¹¹ Tianli po, bi padidanbi fii ki sedi ki donli yeni U Tienu daali kul. Bi tiendi daali kuli a pada ama baa fidi ki nani biidi. ¹² Tianli po kristi tieni bogidi yenla i hali yenidulna gbenma ki pieni ti biidi. O kaa U Tienu nujendu i. ¹³ ki guu ke o yibala n kpe. ¹⁴ kelima bogidi yenli po nanbi bi niba yen dulna gbenma. ¹⁵ O cincinli o yedi; «diidi yaa donligu ke n baa tieni yenma. ¹⁶ N baa kuanma n yaa mala bi pala nni ki bia diani la bi malima nni. ¹⁷ N ji kan yaa tiani bi biidi po yeni bi jije i. ¹⁸ Mola naani n tuo sugli abonapo, paadli ba kuli ki ye ti buudi po. ¹⁹ Lanya po n kpiilo, naaninpia ti dugdi kua yenioyudaano soma. ²⁰ Diidi wan luodi yaa sonu ti po yeni o gbanandi. ²¹ O padiciamo n ye U Tienu kani yeni tin nangini yeni ti dugdi ki nani ti pala nni malima biidi kuli. ²³ Tin kubi mo ti biidi tuoma kelima U Tienu ye yeni ti. ²⁴ Tin tugi nani bonnanla ti kuli yaa po. ²⁵ Tin daa naa donligu ti siiga nani tiama n tieni maama. Tin yaa paagidi ti lieba pala. ²⁶ Lanya kaa ti yaa tiendi ti biidi tin bua maama, ti nan kan bandi momoni, pada yaala n piini ti biidi naa ye. ²⁷ Li puoli ti buudi ye ki guu ti ke o muu baa di U Tienu yibala kuli. ²⁸ Yua n yie Moyize mala kuli baa kpe ke niba lie bii bitaa nua o. ²⁹ Be ya fala n ji guu yua tabi U Tienu biga yua ke yaa donligu tieni yeni mi soma ki tie donligunanla. Yaa soma n den naa Kristi yaa yaala. ³⁰ Kelima ti tiani yua maadi«min i o jamualo» U Tienu baa bu linandunli.» ³¹ li tie bonnanli yua n baa U Tienu nunga. ³² Ama yin

ya tiani a dankpela po yaa daali ke i den nani mi yenyenma nni, nani yen den cagini maama. ³³ I den bili ti sugidi yeniti fiagidi. ³⁴ kelima i pala den siadi yaaba nden ye limabili nni ki bia den tuo yeni pamanli mi piama gaama. I denbanike ipia ya piama kangbeni. ³⁵ Lanya po daa namanani ipala n wadi. ³⁶ kelima i pia mi junma U Tienu n bogidi yaala po. ³⁷ O yognu ya pugni wanma, yua nbaa cua baa cua. ³⁸ Yua moni baa yaa ye ama o ya siedi n kan ya tiani o po. ³⁹ Ama ti ki tie yaaba nsiedi. Ti tieyaaba daani ki gu bi nanliga.

Eblenba 11

¹ Mɔla li dandanli tie yaasanbili daani paani. Li tie yaala gu yali ke a daa la. ² Lanya po ti danba bo gaa Kristi. ³ Li dandanli po, ti tuo ke li nanduli den tagi U Tienu buama po wan bua maama. ⁴ Li dandanli ya po i, ke Abel bo teni U Tienu yaa padli n cie cain. Lanya po i ke ti den la ke li nani. Ke U Tienu bo pagi o o sala po. Li dandanli po, Abel bo maadi yaala n nani o po. ⁵ Li dandanli po i ke Enoki den nani ke ji la kuuma; «o den ji la kelima U Tienu bo nani o» kelima ki fidi ban nani o, o den yedi ke U Tienu pali mani o po. ⁶ dandanli yaa ye li pa yeni U Tienu pali n yaa mani a po. Kelima yua gaa U Tienu baa yaa daani ke o ye. ⁷ Li dandanli yapo ke Nowe bo bandi li sonbinanli. Ke o den koni yeni linandunli ki yendi li dandanli gaama. ⁸ Li dandanli po i ke Abraham bo fidi ki gadi naani keo bo gaa o faali. O bo caa ke a bani wan caa naani. ⁹ Li dandanli po ke bo ye ki

tinpuonkagi nni o caani yeni. ¹⁰ kelima o den guu yaa dogupienu ke U Tienu maa. ¹¹ Li dandanli gaama yaa po i ke Abraham fidi ki baa ki biga yeni o pua Sara n bo tie ηolga. Li den tieni yeni wan bo padi kuli kelima bi bo ye yeni bi dandanli yua n bo puonma po. ¹² Lanyapo i ke yeni wan bo ciandi kuli, ke o baa bacianli. Bi ji bo yabi nani i ηmabinmu yeni nani mi ñinciamo tanbiiniyeni ke kan tuo cōdi. ¹³ Bi kuli bo ye yeni li dandanli ke puoni ba kuli ki tieni. Bi bo bandi ke bi tie canba ki tinga po. ¹⁴ kelima yaaba n maadi lanyamaama kuli lingi ban baa yaa ye naani. ¹⁵ Bi bo yaa bua ban ñani yaa dogu, nani bi guani ki kuni. ¹⁶ Bi bo lingi dogu ηanu ke o diedo den tuo ki gaaba ki lingi u dogu bi po. ¹⁷ Lan ya po i ke Abraham n bo la yaa ηanma ke o teni Izaka, li bo tie o bija yenga keo bo tuo ki teni o wan bo la lidandanli. ¹⁸ Abraham ke o bo yedi o. «ke izaki po ke o miana ba ñaa.» ¹⁹ Abraham bo tuo ke U Tienu baa fidi ki fiini Izaka. ²⁰ Li dandanli po i ke Izank yadi mi yedinanli Jakoba yeni Izai po. Yaala n den nua yaa bona n kpendi po, ²¹ Li dandanli po i ke Jakoba n bo n bo bua kpe yaa yognu ke o bo yadi yedinanma o biga zozefa po. Zakoba bo ñii o lanbanli po. ²² Li dandanli po i ke zozefakuuma bonagidi ke o maadi yeni Israel bibi bi Egipti gadima po ke madiba ke ban tugi yeni o kpaba kuli. ²³ Li dandanli po i ke Moyizi wan bo mali ke o danba bo wuoni o ηmaalita i kelima o bo ηani, ki pendi. Bi bo ki jie o bado mala. ²⁴ Lanya po i ke Moyize n bo kpaadi o bo yie ke ban daa yuu Farawon bisalo bija. ²⁵ O bo

tuo li mabili yeni UTienu yaaba ki cie yeni wan yaa ye o manu nni. ²⁶ O bo tuo i fe yeni Kristi kani ki cie Egipiti baali kelima o nunbina kuli bo ye ya baali n kpendi po. ²⁷ O bo tuo ki gaa Kristi ke li tie baa cianli o po ki cie Egipiti baali. O bo ki jie o bado, o bo tuo fala ki daani yua ke waa baa ki laa. ²⁸ Li dandanli po i ke o bo tuo yaala n ye Israyeli. ²⁹ Li dandanli po i ke o bo puodi li mɔgi mɔnli nni naani ki tinkuonga po, Egipiti yaaba bo bigni ke ban puodi bi bo baa mi ñinma nni. ³⁰ Li dandanli po i ke Jeriko guona bo baa yaa yognu ke bo lindiba danalele. ³¹ Li dandanli po i ke Raaba li conconli bo kikpe. ³² Ti bia baa fidiki pugni be? kelima o yognu pɔdi yeni tin maadi Gedewon, Baraka, Samison, Jepiti, Davidi, Samiali yeni a labaaali muanda kuli maama. ³³ Yaaba n den fidi bi tuoma po ki paadi bi baditieba diema ki kuani mi yanduama, ki baa i puondi. ³⁴ ki go gbindiyaa fantama n co jama ki sanikifaabi bi yulamu jugisiemu ñona nni, ki paani i yiani, ki tua jakɔnda bu tobu nni, ki deli bi nilaba togola. ³⁵ Li dandanli po den cedi ke potɔba baa ke bi kpiiba n kpe go ki fii bi tinkpiba siiga. Bi den waani bi nitianba mo fala ke baa tuo ki ga mi faabima kelima bi den bua ki baa yaa tinkpifiima ñani ki cie. ³⁶ Bi den nuadi bine ki pua ba i baliji, ki go kpaa bi tianba ti kpaadi ki kuani ba li kpaadidieli nni. ³⁷ Bi den lugidi bine a tana, ki go waani bi tianba yeni mu jugisiemu. Bi nitianba mo den tie luoda ki gɔgɔdi ki yie ti pegbanli yeni ti ñuagbandi, ke bi niba bia bipo ki wangi ba fala. ³⁸ ñanduna ki den pundi ki

yaa pia laa nimoanba o niinni. Bi den gogodi mi fanpienma nni yeni i fali nni kuli. ³⁹ Baa ke bani kuli den baa ke U Tienu tieni bipo o siedinamo kelima bi dandanli yaa po, baa den baa wan den niani ba yaala, ⁴⁰ kelima U Tienu den jagi tipo yaala n nani ki cie, kaa bua ban njanbi ki dagidi cain ke tii ye lienni.

Eblenba 12

¹ To, kelima yaa siedinba n yaba boncianla lindi ti nani ku tawaligu yeni, tin tugidi mani yaa tugili n yie tipo kuli leni yaa tuonbiadi nyaba ki lindi ti, ki yaa siani yeni li juunli yaa nuama n bili tipo. ² Tin yaa siani ki nua Jesu yua n tie li dandanli cilika yenili njanbika. Kelima yaa pamanli n den bili o po yaa po, o den tuo li dapɔnɔnli yaa kuuma, ki fali yaa fe n ye lienni, ki kali U Tienu bali kalikaanu jienu po. ³ Yin kpaagikpaagi opo mani, wani yua n denjuuni yeni ti tuonbiadi danba n den yie opo maama kuli ke lan todi yi yin da cɔgi ki luo li papaali ki cedi. ⁴ Yin kɔni yaa kɔnli yeni tituonbiadi yeni, yi daa kɔni hali kebi wuli yi soma. ⁵ Yi sundi U Tienu n tundi yiyaa tundi nani bibaa nbaa tundiobila maama ki yedi: «N bijua njan da fali o Diedo Ntundi a yaa tundifala, ki da luo lipapaali wan fuyeni a yaa yogunu. ⁶ Kelima o Diedo tundi wan bua yua yeni fala, ki pua wan nua yua ke o tie o biga kuli.» ⁷ Yin juunimani yeni laa fala. U Tienu tiendi yi yeni kelima o nua yi ke tie o bijaba. Ki bonjaga n ye ke o baa kan tundi o tundifala? ⁹ Ti baanba yaaba n tie nisaaliba den tundi ti tundifala ke ti fangi

ba. Lawani lii pundi tin miini ti yula ti Baa yua n ye tanpoli kani, ke tin yaa pia li miali. ¹⁰ Ti daanba den yen tundi ti tundifala u yogunu waamu bebe nani ban sua ke li dagidi maama, ama U Tienu tundi ti tundifala ti njamu po ke tin taani yeni o gagidinanma nni. ¹¹ Li tie momoni ke tundifala kuliyen cili ki yaa tie pabiidili bonla kaa tie pamanli. Ama li yen yuandi ki cuani lan bangi yaaba yaa po mi teginma yeni mi yanduanma. ¹² Lanwani yin paagi mani yi nii yi n yogili, yeni yi duna ya n tadigi. ¹³ Yi taana n yaa nua yaasani n cuubi ke yua n diani taali n da kpigidi, ama lin paagi. ¹⁴ Yin lingi mani mi yanduanma yeni bi niba kuli, ki go lingi mi gagidinanma, kelima yua n naa pia mani kan le o Diedo. ¹⁵ Yin fangi mani yi yula ke oba n da muni o yuli U Tienu nanbili. Yin go fangi mani yi yula ke yaa jinu n bia ki to kuli n da tua a benkpela, ki cuani ti yanyagidi ki yaa jogindi bi niba bonciala. ¹⁶ Yin go fangi mani yi yula ke oba n da tie conconma daano, yeni yua n faliyaala n gagidi naniEsaiyen, yua n den kuadi onikpedikelima jeyenmapo. ¹⁷ Yi bani ke lan pendi, wan den bua obaa n gaali o, waa den baa. Baa keo den lingi yeniti ninsiidi, waa den fidi ke o baalebidi jagili. ¹⁸ Yii nagini ban den baa fidi kisii yaa juali, yaali n co mi fantama. Yii nagini ku gbangbadibiadigu yeni li biigiciali yeni ku fanciangu ¹⁹ yeni kakaci piebima yeniu nialu fuugu nden ye naankani. Yaaba n den gbadilaanialuden mia ke wun da gomaadiba baamayenmaki pugini. ²⁰ kelima baa den fidi yaa ñobonli n tie ne: «Baa yaanga yaa

sii li juali, ban ludi o a tana» ²¹ Ban den laa yaala yeni kuli den pia i jeje hali ke Musa yedi: «N jie ti jawaandi hali ki digibi.» ²² Ama yi cua Siyono juali, lani ntie U Tienu yua n ye ki fo yaa dogu, yaa Jelusalema n ye tanpoli kani, malekinba yaaba n yaba ki pundi a tuda tuda yaa kani. ²³ Yi cua yaaba n tie U Tienu bikpiala, ban diani yaaba yaa yelatanpoli po nitaanli kani, yi cua U Tienu kani, bi niba kuli bujialo kani. Yicuabi niteginkaabanaani n ye naakani, bani U Tienu n njanbi yaala ke bi dagidi cain kani. ²⁴ Yi cua Jesu kani, wani yua n tie o nantaadipaano yaa candanbaalo, yeni o soma kani yaama n mii ki maadi yaa maama n nani ki cie Abela yaa soma n den maadi yaala. ²⁵ Fangi mani yi yula ki da yie ke yi kan cengi yua n maadi yeni yi mola. Kelima yaaba n den yie kaa cengi yua n sogini ba U Tienu maama nanduna nni naa den fidi ki sani ki ciadi. Lanwani ti yaa yie kaa cengi yua n ye tanpoli po, laa pia tama ke ti kan fidi ki sani ki ciadi. ²⁶ Laa yogunu o nialu den teni ki tinga digibi, ama mola o niani ti yaa ñonianu n tie na: «Yenma goga, nbaa teni ki tinga n digibi. Li kan yaa tie ki tinga bebe ka. N baa teni tanpoli moko n digidi.» ²⁷ Lan yedi: «Yenma goga,» yeni waani ti ke yaala n tagi ki baa fidi ki digibi kuli, baa pendi, ke yaala n kan digidi mo n suagi ki yaa ye. ²⁸ Lanwani, kelima ti baa baa yaa diema n kan digibi, tin yaa ye leni i tuondi, ki kpiagidi U Tienu ki nua o yeni li fangili yeni ijejeke li mani opo. ²⁹ kelima ti Tienu tie yaa fantama n bolindi.

Eblenba 13

¹ Suagi mani ki yaa pia mi buama yi kpiiba po.
² Yin da sundi mani ki yaa gaani bi canba cangu. Kelima bi tianba den tieni yeni ki malekinba cangu kaa bani. ³ Yin yaa tiani mani a kpaada po nani yi moko taa yeni ba ki tie kpaada yeni. Yin go yaa tiani ban faligi yaaba po, ki bani ke yi moko ye ti gbanandi nni ki tie ban baa fidi ki faligi yaaba. ⁴ Bi niba kuli n yaa jigindi li potaali, ki da tuo li potaaliyaa duanun tabi yeniti jɔgindi. Kelima, U Tienu baa jiati buudi yeni mi conconma buoli danba kuli. ⁵ Yin da pa maniyi yula i ligi buama po. Ama yin yaa mangidi yi pala yeni yin pia yaala mɔla kelima U Tienu yedi: «N kan ɲa ɲa, N kan lu ɲa hali abada.» ⁶ Lanwani tipia li papaali ki yedi: «O Diedo n tie n todika, n kan jie pu. O nisaalobaa fidi ki tieni nni be?» ⁷ Yin yaa tiani mani yi gobidikaaba po, bani yaaba n den waani yi U Tienu maama. Yin kpaagi mani bi yema yeni bi juodima ki yaa togidibi dandanli. ⁸ Jesu kilisiti tie yenma wonli yeni dinla yeni yaa yogunu kuli. ⁹ Yin daa gaa ti tundi yuodi, kelima li ɲani ki pala n yaa gbie sugli. ¹⁰ Tin pia yaa padibinbinli, yaaba n tuuni li kani naa pia soni n ñani li jiema ki je. ¹¹ Ama ti yandi yaaba ke bi kpaba ti biidi po soma ke o padibado cua yeni li o kaangagidinjami nni. Ama bi yen ñani ban kodi yaa yandi li ñagilinni niinipo. ¹² Ama jesu mɔ bo cagini bi niba po yeni o soma. ¹³ Lanwani tin ña mani ki gedi o kani li ñagili nni niinpo, ki taani yeni o ofe nni. ¹⁴ Kelima nekanba ɲanduna nni tii

pia yaa dogu n baa ye yaa yogunu kuli, ama ti lingi yu n baa ti cua. ¹⁵ Lanwani kelima Jesu po, tin yaa pali mani U Tienu po yaa padili n tie ti pagidi yaa yogunu kuli, la tie ti ñona n yaa pagi o yeli. ¹⁶ Yin daa sundi ki yaa tiani mi ñanma yeni ti bulcindi, kelima lani ntie yaa pada buolu n mangidi U Tienu pali. ¹⁷ Yin yaa tuodi ki ñua mani yaaba n gobidi yi, ki yaa fangi ba kelima bi gu yi naani, ki bani ke bi baa togidi U Tienu yi maama. Yaa tiendi mani yenike ban fidi ki yaa togidi ma yeni li pamanli kinaa yenbidi, kelima li kan yaa pia yipo fuomaba. ¹⁸ Yaa jaandimanitipo kelima ti bani cain ke ti pala siadi ñani ki go bua ti tagi nyaa tiegili bonla kuli nni. ¹⁹ Min miadi yaala hali bonciala tie ke yin yaa tiendi yeni ke U Tienu npa nni u saanu min go ki cua yikani tontoni. ²⁰ Mi yanduama Tieni yua n den fiini ti Diedo Jesu bi tinkpiiba siiga wani yua n tie i pe yankpaciamo, kelima o soma yaama yaa yogunu kulipo. ²¹ Wani n teni yin fidi ki yaa tiendi yaala ñani kuli. Wani go teni Jesu Kilisiti n yaa baadi ti kpiagidi hali yaa yogunu kuli. Amina. ²² N kpiiba, n mia yi ke yinjuuni kiga i nnaa tundi, kelima min diani yipo yaa maama ki fuu. ²³ N bua yin bandi ke bifaabi ti kpiilo Timot. O yaacua n kani tonma, ti baa yegi kicua ki le yi. ²⁴ Yin fuondi mani yi gobidikaaba kuli yeni bi nigagidinamba kuli. Yaaba n ye hali diema fuondi yi. ²⁵ U Tienu ñanbdi n yaa ye yeni yikuli.

Bible Gourmantche
The New Testament in the Gourmantche language of
Togo
Le Nouveau Testament en langue Gourmantche du
Togo

copyright © 2020 Door 43 world-wide mission community

Language: Gourmantche (Gourmanchéma)

Dialect: Gormantche

Translation by: Door 43 world-wide mission community

Contributor: Andrew Rice, Gourmantche, Gux, Parfait, Parfait-Ayanou

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-08-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 14 Aug 2020

1168f00b-eabf-5a7b-9fed-4d2120867558